

Əzmkarlıq, qürur və iftixar gününün kitab ömrü

Azərbaycan tarixinin qanlı 20 Yanvar səhifəsi ilə bağlı çoxsaylı nəşrlər var

Tariximizin şanlı səhifələri arasında “20 Yanvar”ın xüsusi əhəmiyyəti dövlət müstəqilliyinin bərpasından ötən müddət ərzində özünün təsdiqini tapdı. O qanlı, müdhiş gecə yaddaşlara qara hərfərlə yazılacaq, milli azadlıq tariximizin şərəfini uca tutan xalqımız eyni zamanda qürur duydu. Çünki əzmkarlıq, qətiyyət, milli həmrəylik məhz o dəhşətli günlərdə özünün zirvəsinə yüksəldi.

Meydandan uçan “Azadlıq” hayqırtısı 70 illik ömrü olan imperiyayı diz çökdürdü! Məhz buna görə - xalqın haqq səsinə batırmaq, azadlıq arzusunu gözündə qoymaq, əzmək, qorxutmaq, meydanlardan uzaqlaşdırmaq üçün 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet qoşun hissələri Bakıya yeridildi. Həmin gecə xalqımıza qarşı xüsusi qəddarlıqla hazırlanmış qəsd planı icra olundu. Bakının küçələrində görünməmiş, yaşanmamış qanlı faciə törədildi. Uşaqlar, qocalar, həmçinin təcili yardım maşınlarında olan həkimlər gülləyə tutuldu.

Düşmənin məkrli niyyəti Azərbaycan xalqının milli azadlıq uğrunda mübarizəsini boğmaq, insanlara mənəvi zərbə vurmaq məqsədi daşıyırdı. Lakin düşmən millətimizin gözünü qorxuda bilmədi: xalqın zülmə qarşı əzmkarlığını sarsıtmaq mümkün olmadı. “20 Yanvar” faciəsi - qanlı tarix xalqın yaddaşında dərin iz saldı. Şəhidlərimiz hər il şükütlə anıldı. Vətənin azadlığı uğrunda qurban gedən insanların əziz xatirəsi böyük ehtiramla yad edildi. Azərbaycan tarixinin bu qanlı səhifəsi ilə bağlı xeyli sayda kitablar da yazıldı...

Bu il də ölkəmizin hər guşəsində fəaliyyət göstərən kitabxanalarda və sərgi salonlarında 20 Yanvar haqqında yazılmış əsərlərin sərgisi açılıb. Burada o dəhşətli günlərdən söz açan “Şəhidlər”, “20 Yanvar hadisələri”, sənədlər, mövqelər və şərhlər”, “Qa-

rabağ ruzigarları”, “Qara Yanvar şəhidləri”, “Şəhidlər dastanı”, “Dünyamızın 20 Yanvar faciəsi”, “Qara Yanvar dialoqu”, “Qanlı Yanvar”, “Vətən çağırır” və digər kitablar nümayiş olunur.

Əli silahsızlar, özü günahsızlar

20 Yanvar şəhidlərinin hələ 40 mərasimində yazıçı-jurnalist Rafiq Səməndərin ev-ev, el-el, əl-əl gəzən, hər səhifəsində bir qara dastan yazılmış “Şəhidlər”i bu mövzuda qələmə alınan kitabların qaranquşu, yeni bir janrın özülü sayıldı. Bu kitab, əslində, şəhid analarının göz yaşları, bacı-qardaşların düşməne nifrəti ilə qələmə alınmışdı. “Gənclik” nəşriyyatında buraxılan kitabın “Ön söz”ündə xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadə yazırdı: “...Bu kitab hər şəhidin ölümünə deyilən ağılardan ibarətdir. Bunlar adi yazılar deyil, bədii sözlə bir qədər əfsanələşdirilmiş, qeyri-adişdirilmiş nəğmələrdir. Çünki bu yazıların qəhrəmanları özləri adi olduğu qədər ölümləri də qeyri-adi, ağılasığmazdır. Axı, heç kəsin ağına gələ bilməzdi ki, qəlbi Vətən hissi ilə çırpınan, əli silahsız, özü günahsız olan bu atalar, analar, balalar özünü dost, qardaş kimi qələmə verən bir ordunun əlində qətlə yetirilsin...”

Şəhidlərimiz haqqında yazılan hekayətlər həm də gələcək nəsillər üçün ibrət dərslidir. Qoy onlar sadələvh olmasınlar, xeyiri şərddən, qararı ağdan, dostu düşməndən ayıra bilsinlər. Bilsinlər ki, yaşadıkları qarmaqarışlıq diplomatiya, hiylə zəmanəsində hər gün, hər saat ayıq və kəsərli olmasalar, hadisələrin axırını əvvəldən görə bilməsələr, onların da başına müsibətlər açılsın, tarix səhnəsindən silinə bilirlər.

O qanlı hadisədən ötən müddət ərzində qələmə alınan çoxsaylı nəşrlərin sırası genişlənsə də, bəziləri təbliğat nöqtəyi-nəzərdən xüsusi əhəmiyyət daşıyır ki, belələrindən biri də Mədəniyyət Nazirliyinin F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının Elmi-Metodika şöbəsinin tərtib etdiyi “Tarixin qan yaddaşı”dır. Bu elmi-metodik vəsaitdə, əslində, kitabxanaçı-təbliğatçılarla yanaşı, daha geniş oxucu auditoriyasına 20 Yanvarla bağlı əsaslı mənbələrə istinad olunan faktlar təqdim edilir.

“20 Yanvar: güllələnmiş qəzet”in kitablaşan ömrü

Vəsaitin birinci bölməsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 20 Yanvarla bağlı fikirlərindən seçmə ilə başlayır: “Azərbaycan xalqı bu günü heç vaxt yaddan çıxarmayacaq və gələcəkdə də hər il bu gün qeyd olunmalıdır. Azadlıq, müstəqillik uğrunda özlərini qurban verən şəhidlərimizin hamısının xatirəsini həmişə qəlbimizdə yaşatmalıyıq. Hesab edirik ki, bugünkü müstəqil, qüdrətli Azərbaycan xalqı ən böyük sər-

vətdir. Şəhidlərimizin, canlarını qurban vermiş insanların bu işdə böyük xidməti olubdur. Bu da heç vaxt yaddan çıxarılmamalıdır”.

Əlbəttə, bu mövzuya həsr edilən nəşrlər, təbii ki, yalnız yuxarıda nümunə göstərilənlər deyil. Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin “Şəhidlər” poeması, Şakir Yaqubovun “Mən şahidəm ki...”, “Qara yanvar: əvvəl və sonra”, Sabir Yanardağın “Yanvar qırğınının intiqamı”, Vahid Məhərrəmovun “Qanlı gecə, qanlı tarix”i, Müşfiq Əmirovlua Mədəd Coşğunun tertibatı ilə işıq üzün görmüş “20 Yanvar faciəsi və rəhbərlər” toplusu,

da, əslində iki il idi ki, xalq ayaqüstə öz haqqını və azadlığını tələb edirdi...

Qədirbilənlik və Qələbə əzmi...

Bütün sahələrdə həyata keçirdiyi layihələri, xeyirxahlıq missiyası ilə nəinki ölkəmizdə, dünyada diqqət mərkəzində olan, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da müharibə veteranlarının, şəhid ailələrinin, əlillərin problemlərinə böyük qayğı ilə yanaşıb. Heydər Əliyev Fondu 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi, faciə qurbanlarının ailələrinin problemlərinin həlli, sağlamlığının bərpası istiqamətində mühüm işlər görür.

...Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, “Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı”nın sədri Leyla Əliyevanın xalqımızın tarixinə, önəmli hadisələrinə həssas münasibəti də xüsusi qeyd olunmalıdır. Xatırladaq ki, 20 Yanvar dəhşətlərindən iki il sonra daşnakların Xocalıda amansızlıqla törətdiyi faciənin dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdırılması Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə geniş kampaniyaya çevrildi. Elan edilən “Xocalıya ədalət” kampaniyası çərçivəsində reallaşdırılan tədbirlər hər yerdə böyük əks-səda doğurdu.

Qədirbilən və vətənsəvar xalqımız 20 Yanvar hadisələrinin 29-cu ildönümünü qeyd edir, igid övladlarının fədakarlığını məhəbbətlə xatırlayır, onların əziz xatirəsini böyük ehtiramla anır. Bu qədirbilənlik həm də o deməkdir ki, az keçməyəcək, Qarabağda da eyni mətinliklə Qələbə qazanacağıq. Bu qələbəyə həm də Azərbaycanın bugünkü hərtərəfli uğurları, dünyada gündən-günə artan nüfuzu, dövlət başçısı, Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin bütün istiqamətlərdə ölkəmizin inkişafı naminə atdığı qətiyyətli addımlar da zəmanət verir...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
“Azərbaycan”